

Az utolsó reggelen

(regényrészlet)

10.

Kinyitni az ablakot? Mintha levegő volna, amit a szél könnyedén elfúj. Időnként marha vagy te, Noszlopy. Épp a drámát nem érzed meg, vagy egyszerűen nem látsz bele a legjobb barátodba? Mert idegen a test, lehet százszor a legjobb barátod, a csillagok mást mutatnak, és az ember csak a saját csillagos ege alatt tud mozdulni? Kicsik voltunk, mondta Noszlopy, tulajdonképpen még járni sem tudtunk igazán, együtt nőttünk fel. A fél életét odaadta volna Noszlopy, és mégis, mégis más volt. Tükörképe volt, de ő furcsa mód nem látta a tükröt. Jobban mondva én voltam a tükörképe, ő egész más volt. Valaha élt róla egy kép, és ez a kép hamis volt, de erről csak az agyvérzés után kezdett valami derengeni.

– Te inkább orosz vagy, mint én – mondta fejcsóválva Szmirnov.

– Beleásod magad a problémába, aztán nem tudsz kijönni onnan.

– Én csak rá akarok jönni a nyitjára.

– Az agyvérzésnek? Ugyan már! Annak nincs nyitja – szögezte le magabiztosan Szmirnov. – Test vagy éppen a lélek? Még azt sem tudom megmondani, hogy melyikük.

Na, ezzel egyetértettem. Csak a halál nem a halál! Mert akkor a Pityu rég elment volna. Eltűzelnek, és egy marék homok marad belőled. De Pityu élt, és sokszor volt olyan benyomása Noszlopynak, hogy valamelyest érti a dolgot, és egyszerűen nagyon jó és könnyű kifarolni az életből, mint valami király, aki rém unatkozik. De nem beszélt, így nem tudja, hogy játszik-e, vagy pedig elrepülnek a szavak, mint a víz a hordóból, amelynek nincs alja. Olykor okosan nézett rá, majdhogynem beszélt hozzá. Olykor pedig napokig meg sem halotta őt, mintha a Noszlopy teste csak délibáb volna.

– Egészen más élet ez – gondolkodott hangosan.

Szmirnov csak hümmögött.

– Belelátás a semmibe? Ködkép? Jó azt mondani, hogy ködkép. Legalább egy pillanatra nem foglalkoztat az idő.

Noszlopy szerint egész másképp működött az idő, nem a szmirnovi ködkép meg ráfogás mintájára. Noszlopy ideje és a Szmirnov ideje között elég nagy volt a különbség, holott együtt vannak, egyetlen, hogy úgy mondjam, térben. Most Noszlopy jött rá, hogy dacára

annak, hogy együtt vannak, más rendszer szerint működnek, és sosem lesznek együtt, hogy tartósabb kapcsolat alakuljon ki közöttük. Szmirnov nem hallotta a kiáltást. Ő viszont hallotta. Kiáltást hallott és még egy kiáltást, később teljesen összezavarodott, reggel még azt hitte, hogy ő kiáltott álmában, de a reggelivel nem múlt el a szorongása. Nos, a hír megelőzi a tényeket? Noszlopy érezte, hogy nincs valami rendben, megmosakodott és felöltözött, a kiadóba egyáltalán nem volt kedve bemenni, de otthon maradni sem. Épp kilépett a kapun, amikor meglátta Pityu barátját. Húsz méterre volt tőle... Valahogy minden világos lett. A hatodik érzék? Érted, Szmirnov? Egészen más jelen lenni, mint értesülni róla pár évvel később. Nem biztos, hogy a semlegesnek mindig igaza van, gondolta.

A kórházba siettek. A kórházban, mint minden ilyen, egészségügyi helyen, rend és tisztaság volt, a takarítók megállás nélkül dolgoztak, mint a robotok, Bohún doktor kis türelmet kért, de aztán vagy egy órára elveszett, és Noszlopynek meg a Pista barátjának (nem tudom a nevét, bassza meg) mintha az idegein táncolt volna a nagy fegyelem és a fegyelmet megszegő baktériumok és vírusok, de mindenekelőtt az orvosok közönye. A Nap besütött a vékonyka folyosón, majd tizenöt perc múlva odébbállt, félhomályba borítva a suttogva beszélő betegeket. Noszlopyt leginkább a szag gyötörte, az erős kloroform, mely beitta magát a legkisebb repedésbe is, és megfájdult tőle a feje. Bevérzés, mondta Bohún doktor, mintha egy nyúl aranyere volna a téma. Azonkívül fehér volt a személyzet is, így Noszlopy nehezen tudott tájékozódni, az ötvenéves seggtörölt doktor úrnak szólította, a huszonöt éves doktor urat afféle segéddoktornak. Fiatal korában elég sok volt a „kapás”, ellentétben Pityuval. Őneki mindig a nagy szerelem kellett – hát ide vezetett! Persze igazságtalan volt, ezt Noszlopy is belátta. Végül is az agyvérzésnek túl bonyolult, túl komplikált köze van a gyenge vagy az erős tesztoszteronhoz, sőt az orvosok szerint nem is igaz, hogy köze lenne. Hirtelen Gabira gondolt. Én nem kaptam agyvérzést! Vajon miért nem? Kedves barátságtalansággal kezdődött minden alkalommal a találkozásuk, még akkor is, ha túljutottak az első, második, harmadik szeretkezésen. Mindannyiszor újra kellett kezdeni. De ez csupán tíz percig, negyedóráig tartott. Túl magányosak voltak? Ott a konyak, igyál, mondta zavartan, mondta Pityunak. Nem tudta megszokni, hogy olyan kurva egyenesvonalúan őszinte. Mint egy hatéves kisgyerek. Ez, főképp az intelligens embereket zavarta. Néha dühöngött. Ó, a nők! Sosem szabad őket komolyabban vened, mert megneszelik, de nem szabad lenézned sem, mert harciasabbak lesznek, és előbb-utóbb bosszút állnak. Egyszer, tréfából egy bálban nőnek öltözött, végigment a báltermen, és senki sem vette észre, hogy férfi. Csak most fedezte föl, hogy milyen undorító volt, ahogy néhány férfi megpróbálta levenni a lábáról. Ettől kezdve egészen másképpen viszonyult a nőkhöz.

Vége előkerült Bohún doktor, de az összeráncolt homloka nem ígért valami jót.

– Túléli. – De ezt olyan fenyegetően mondta, mintha lepra, kolera és pestis fenyegetne, s mind a három egyszerre.

– Még túl korai diagnózist mondanom. Halvány remény van rá, hogy idővel, mondjuk úgy két-három hónap múlva, felül. Ez is kisebbfajta csoda lesz. Beszélni viszont nem fog tudni.

Noszlopy viszont inkább nem hitt a csodákban. Inkább hitt a boszorkányokban, amint seprűn keresztül nekivágnak az Alföldnek, vagy a csődörökben, amint egy napon a legtisztább emberi hangon kérelmezik a nyugdíjazást, meg minden egyébben. De egyszerűen a legjobb barátja szentté lett, és tudta, hogy csoda nincsen. Vajon meddig fog élni? Tíz évig? Húsz évig? Talán harmincig! Zsibbadás töltötte el a szívét, s ha majd a zsibbadás elmúlik, akkortól lesz visszafordíthatatlan az esemény.

– Nem akarja meglátogatni Pityut? – szolt Szmirnovnak minden előzmény nélkül Noszlopy. – A második unokatestvérét...

Szmirnov úgy nézett rá, mint a gyagyásra.

– És mit mondjak neki? Hogy nagyon sajnálom a történeteket? Hogy én a messzi Oroszországból jöttem? Csak az ő kedvéért?

– Nem is így gondoltam.

– Hát megmondaná, hogy hogyan gondolta?

– Hát az unokatestvére, nem? A vér szava erős, nem?

Szmirnovnak lefittyedt az ajka, úgy mondta:

– Vér szava? Az unokatestvére örökre elhallgatott. A vér szava, hogy úgy mondjam, meghalt.

– A fia viszont mérnök – mondta Noszlopy taláalomra.

Bosszantotta Szmirnov hidegsége, az ajkak és az arc mintha megmerevedtek volna. Mérnök, jegyző, esetleg miniszter vagy továbbmenve köztársasági elnök... „Nekem több pénzem van, mint három köztársasági elnöknek!” Körülbelül így gondolkozott. És már majdnem elhite.

– No, vele viszont találkoztam volna. Jót ittunk volna az egészségünkre – mondta némiképp cinikusan. – De hát minden másképp alakult. Téged, már megbocsáss, nem is ismertelek, csak utóbb, amikor már értesültem Pityu balesetéről... De hagyjuk. Már nem tudjuk észhez téríteni.

Hajnali fél négy múlt, de álmos nem volt, ellentétben Szmirnovval, akinek hovatovább másodpercekre lecsukódott a szeme. Végül is kimondta: „Menjünk aludni.”

Leoltották a villanyt, és a töksötétből egykettőre kijutottak a félig világosabb terepre. A túlsó küszöbön villany égett, hatvan- vagy hetvenöt fokosra állítva, a későn jövők számára. De hát most már november volt, nem járt itt senki. A villany bevilágított az ablakokon, vékony fekete-fehér csíkot húzva a szőnyegeken és a parkettán, jó fiúra és rossz fiúra osztva fel a folyosót. Szmirnovnak meg-megvillant az arca. Noszlopy látta, hogy elégedettség tükröződik rajta. Megismerte a családja oldalágát, gondolta, most már el is felejtheti. Az egyenlet addig izgalmas, amíg törni lehet rajta a fejet. Mihelyt kész, unalmas és el lehet felejteni. Noszlopy is így volt. Megtudta Szmirnov titkát, nincsen értelme tovább a titoktalant keresgélni.

Bekanyarodtak és megérkeztek a folyosóra, ahol Noszlopy aludt. A némaságot Szmirnov törte meg.

– Aludjon nyugodtan. Én elbúcsúszom, korán reggel visz az autóm a reptérre. – Majd mintegy mellékesen megjegyezte: – Még egy éjszakát kifizettem, ha nem haragszik.

Noszlopy megkukult, csak annyit mondott, hogy „De...”

– Össze kell csomagolnom. És nem szeretek sietni.

Lehetetlen volt megállapítani, hogy melyik az a pillanat, amikor így szolt volna, hogy „Várj”, még mindent nem beszélünk meg rendesen, még egy napot várj, összecúsúznak a napok. Pityu – ezt nem felejtí el – egyszer, valamikor még az első házassága előtt mondta, volt nekem egy orosz unokatestvérem, de az állítólag meghalt. És aztán soha nem beszélt róla. Mintha keleten nem létezne unokatestvér, bezzeg nyugaton! Azok sem léteznek, de legalább gazdagok, gondolta szarkasztikusan. De elmúlt a pillanat, sohasem szólította meg, mert azzal lerántotta volna a Pityuról a leplet, és ő is szégyellte volna magát. A sűrű ajtók tükörképe mögött eltűnt, mint az égi látomás. No jó, ez túlzás. Viszont Noszlopy rájött, fogalma sincs róla, hogy melyik a szobája.

Késő volt, amikor elaludt. A reggel homályos fényei még sötétszürkék voltak, mintha a nap meggondolta volna magát, és ott lebegett órákig a sűrű felhők mögött a kikelet és

az éjszaka között. Aztán elnyomta az álom, sötétszürke volt a táj, amikor felébredt, de ezúttal alkonyat volt. Lement a portára, de a portás bóbiskolt, még horkolt is egy kicsit. Ejnye, mondta magában Noszlopy, de végül is igazat adott neki. November közepén úgyis bezárják a kávéházat és az éttermet, és csak márciusban nyitnak. A portás már a „téli álomra” készült, gondolta gúnyosan, és nagyot köhintett.

– Remélem, minden rendben van. Az orosz unokatestvérem még egy nappal megtoldotta az itt-tartózkodásomat.

A portás eleinte úgy nézett rá, mintha egyenesen Hawaiiból jött volna. Nagy nehezen az orosz és az unokatestvért összerakta, és most már beszédesebb volt.

– Már emlékszem – mondta kellő alázattal. – Csak hát se muzsika, se tánc. Megöli az unalom. Zaligin úrnak erre is kellett volna gondolnia.

– Milyen Zaligin? Szmirnov, nem? – mondta bosszúsan Noszlopy.

A portás felélénkült, tudva, hogy igazat mond.

– Zaligin – magyarázta. – Nézze meg. Itt nem fordulnak elő oroszok, csak hébe-hóba.

Noszlopyt a hideg rázta egy pillanatig, pedig minden stimmel, meg a nevére írott üzenet is.

– Igen. Hm. Nem értem. De mért mutatkozott be Szmirnovnak?

A portás tudott valamit, legalábbis úgy tett, mintha erős tudomása lenne arról, amiről nem szabad beszélni.

– Az volt a valódi neve. Az oroszok gyakran másmilyen néven mutatkoznak be. És jó okuk van rá. Tudja, erről jobb nem tudni. Felejtse el ezt az egészet. Régebben járt itt egy Csehov. Azt még én is tudom, hogy nem a valódi neve volt. Aztán egy hónap múlva agyonlőtték... Persze nem mondtam semmit.

Ezzel nem örvendeztette meg Noszlopyt, bár úgy tett, mintha a Zaligint titkos nyelvnek használná, amelyről csak a felesége tud, vagy még az sem. De aztán eszébe jutott a személyi igazolványa, ott csak Zaliginnek hívtak, és most hirtelen hűvös szél kezdett fúdogálni benne. Visszament a szobájába, és bekapcsolta a televíziót. Órákig ment a műsor, a gyermekmeséktől a híradón keresztül egy szerelmes filmig, amit már látott valaha, de a vége nem jutott eszébe és a film címe sem. Fokozatosan besötétedett, de nem gyűjtött villanyt. Várta, hogy Szmirnov megjelenik az ajtóban, és világos magyarázatot ad a történetekre. De tudta, hogy azt várhatja ítéletnapig. Aztán kikapcsolta a tévét, bezárta az ajtót, és még sokáig ébren volt.